Partijraad 14 november 1997

Voorzitter dank u wel, ‘Investeren in de toekomst’ is de titel van het nieuwe conceptverkiezingsprogramma zoals we dat alweer een paar weken geleden hebben gepresenteerd, investeren in de toekomst komt als het om de verkiezingsprogrammacommissie gaat in eerste instantie hierop neer dat wij van mening zijn dat de VVD, ook in een volgende kabinetsperiode, op hoofdlijnen vast moet houden aan het beleid, zoals dat de afgelopen jaren is gevoerd en de afgelopen jaren ook aangetoond heeft zeer succesvol te kunnen zijn daar waar het gaat om het creëren van een draagvlak in onze samenleving, daar waar het gaat om een evenwichtige inkomensverdeling en daar waar het gaat om het creëren van voldoende werkgelegenheid.

Investeren in de toekomst is een programma wat uit is gegaan van economische groei die heel erg beperkt lijkt, ook als u kijkt naar de groeicijfers waar we vandaag de dag mee worden geconfronteerd.
Toch denken wij als programmacommissie dat dat verstandig is uitgaan van een zeer beperkte groei van 2% betekent dat je ook in de richting van een volgende kabinetsperiode je eigen meevallers afdwingt en ook daarvan hebben we de afgelopen jaren gezien hoe plezierig dat kan zijn op het moment dat je medeverantwoordelijkheid draagt in een regering.
Wat zijn de hoofdpunten in het programma zoals de programmacommissie die voorstelt die hoofdpunten zijn behoorlijk ambitieus.

Ik begin met op te merken dat we veel extra geld willen uittrekken voor lastenverlichting ook dat is in een komende kabinetsperiode nodig niet alleen maar als doel op zichzelf, niet alleen als prachtige worst die je de kiezers voor ogen houdt, nee het is een noodzakelijk instrument in het kader van werkgelegenheidspolitiek, ook fors extra geld voor nieuw beleid, *6%* miljard om werkgelegenheid te creëren voor de zorgsector, voor de volksgezondheid, voor het onderwijs, voor de misdaadbestrijding en voor de infrastructuur.

Forse beleidsintensiveringen waar economische ruimte voor zou moeten worden vrijgemaakt ook dat is een kant van een medaille en natuurlijk voortgaan met ook een fors bedrag, 514 miljard, vrijmaken voor verdere reductie van het financieringstekort, goeie verstandig georganiseerde overheidsfinanciën blijven een belangrijke prioriteit en misschien naar de toekomst toe met de EMU die op ons afkomt nog wel belangrijker als in het verleden.

Als we onder de huidige economische omstandigheden niet in staat zijn om het huishoudboekje van de overheid op orde te krijgen dan zal het waarachtig nooit mogelijk zijn.
Kortom 1914 miljard is het voorstel van de programmacommissie voor nieuw beleid, bij een economische groei van 2% komt er slechts 6% miljard aan extra economische ruimte beschikbaar dus de andere kant van de medaille is als we dit ambitieuze programma van 1914 miljard waar willen maken dan zal er in de sfeer van de overheidsfinanciën in de collectieve sector ook voor 12 a 13 miljard geherschikt moeten worden omdat mogelijk te maken.
Ik voeg daaraan toe dat zijn uitgangspunten, dat zijn cijfers die we moeten hanteren bij een behoedzame economische groei van 2%.
Het mag duidelijk zijn, en ook daar doen we als programmacommissie in het programma een voorstel voor dat als er meevallers komen, groeimeevallers voor zover ze aan de inkomsten kant van de overheid vallen, zullen als het aan ons ligt verder gebruikt worden om te komen tot tekortreductie en verder te komen tot lastenverlichting en voorzover die meevallers betrekking hebben op het uitgavekader van de overheid kunnen de beleidsintensiveringen die u in het programma aantreft ook nog op een aantal extra’s rekenen.

Werk is een belangrijk en centraal thema in het programma zoals we dat vandaag bespreken. Werk, de beste vorm van sociale zekerheid, ik zeg het Frits Bolkestein na, ‘beter de warmte van een baan dan de kilte van een uitkering’ krijgt veel aandacht van het programma en krijgt veel aandacht in het kader van de maatregelen die we voorstellen.

Ik heb al genoemd de forse lastenverlichting, essentieel om ook naar de toekomst toe ervoor zorg te dragen dat er voldoende werkgelegenheid gaat ontstaan maar ook de extra bedragen die uitgetrokken zijn voor scholing.
En met een nadrukkelijke relatie met de arbeidsmarkt en dus met de werkgelegenheidspolitiek.

De 20.000 de Grave banen een belangrijk instrument, niet alleen om extra werk te creëren aan de onderkant van de arbeidsmarkt, maar met name ook om doorstroming mogelijk te maken voor al diegenen die op Melkertbanen zitten en ook daar naar de toekomst toe wat extra perspectief te bieden.
Ik voeg daaraan toe bovendien de Grave banen die zich richten op sectoren waar we graag ais WD ook zouden zien dat daar extra ruimte komt, ik noem de zorg, ik noem het milieu en ik noem toezicht meer in zijn algemeenheid.

Ik noem in het kader van werk en werkgelegenheidspolitiek ook het pleidooi voor een fiscale faciliteit om ouderen op de arbeidsmarkt goedkoper te maken en dus meer kansen te bieden. Op dit moment is het aantal mensen boven de 55 jaar wat nog steeds economisch aktief is al schrikbarend laag dat kunnen we ons als samenleving op de langere termijn niet blijven permitteren en dat betekent dat al in een volgende kabinetsperiode de overheid ruimte zal moeten vrijmaken om die ouderen goedkoper te maken op de arbeidsmarkt en ze op die manier een groter perspectief op voortgezette werkgelegenheid te bieden.
Daar zijn goede redenen voor, we weten dat de vraag om zorg de komende jaren zal toenemen onder druk van de vergrijzing, steeds meer ouderen die zorg zullen vragen, wachtlijsten die we weg willen hebben en een investering in de kwaliteit van de zorg, dat is er de reden voor dat de programmacommissie voorstelt om de komende jaren, kijkend naar de hele zorgsector, uit te gaan van een volume ontwikkeling van plus 2% en we dus een zeer relevant deel van de hoeveelheid geld die beschikbaar wordt gemaakt voor beleidsintensiveringen, 2 miljard, nadrukkelijk in de zorgsector zouden willen investeren.

Daarnaast een paar voorstellen die de toekomst van het ziekenfonds ter discussie

stellen, de programmacommissie stelt voor niet op vandaag of morgen het ziekenfonds af te schaffen maar wel langs de weg der geleidelijkheid ziekenfondsen zich te laten omvormen in de toekomst in de richting van een normale ziektekostenverzekeraar.

Ook het onderwijs krijgt een belangrijk stuk aandacht, onderwijs langs een tweetal lijnen.
Beter aansluiting op de arbeidsmarkt, grotere nadruk op exacte, technische en economische vakken maar daarnaast ook kijkend naar het basisonderwijs aandacht voor de groepsgrootte, onderwijs is een van de beleidsterreinen waar wij ook voorstellen voor de komende kabinetsperiode de financiële ruimte te verruimen en tot een beleidsintensivering van 1% miljard te komen.

Dan voorzitter, ouderenbeleid.
Ook een belangrijk onderdeel naar het oordeel van de programmacommissie.
Centraal, en ik noem maar een paar begrippen, keuzevrijheid, zelfstandigheid voor ouderen en medezeggenschap. De programmacommissie is van mening dat ouderen, meer nog dan in het verleden, een aktieve rol in de samenleving moeten kunnen blijven spelen en dat betekent dat de overheid in het beleid waar zij invloed op heeft dat mogelijk zal moeten maken.

Extra geld voor zorg heeft natuurlijk ook alles te maken met ouderenbeleid, net zoals die fiscale faciliteit voor 55 plussers die een belangrijk gegeven is.
Ik geloof dat als ik de ouderenparagraaf bekijk dat het belangrijkste element daarin is dat wij als programmacommissie voorstellen dat in een volgende kabinetsperiode er één ding naar de toekomst voor ouderen volstrekt helder wordt gemaakt namelijk dat de AOW als een rotsvast basispensioen in de wetgeving wordt verankert.
Een welvaartsvaste AOW, en dat veronderstelt ook een aanpassing van de huidige wet koppeling met afwijkingsgronden.
De vijfde maatregel in het kader van de werkgelegenheidspolitiek is de individualisering, of verlaging zoals dat sommigen dat noemen, van het wettelijk minimumloon, en ik wil daar toch even wat langer bij stilstaan dan bij de andere

voorstellen, omdat tot mijn stomme verbazing in de reacties die er op het programma kwamen ineens wordt gedaan alsof dat een maatregel is aan de hand waarvan je zou kunnen aantonen dat het VVD programma onvoldoende sociaal zou zijn, onvoldoende een sociaal gezicht zou hebben, ik moet u zeggen niets is minder waar.

Het voorstel van de programmacommissie het wettelijk minimumloon te individualiseren, of te verlagen tot 70% van het huidige niveau, is een maatregel die voor niemand het sociaal minimum aantast, is een maatregel die voor niemand inkomensconsequenties heeft, niemand heeft derhalve last van die maatregel, het enige gevolg van een dergelijke individualisering van het wettelijk minimumloon is dat er kans voor werkgelegenheid kan ontstaan en niet alleen kans op werk maar ook kans op extra inkomen voor mensen die op dit moment volledig afhankelijk zijn zonder enig perspectief op iets beters van een RWW uitkering die ook 70% van het wettelijk minimumloon is.

Wat is de overweging geweest van de programmacommissie om heel nadrukkelijk wel met dit voorstel te komen? Wij vinden het idioot dat als een langdurige RWWer zonder enig perspectief op een baan op dit moment geconfronteerd wordt met een werkgever die tegen hem of haar zegt ik heb een baan voor je en je krijgt 20% meer inkomen dan dat je op dit moment hebt dat de wetgever in Nederland dan zegt dat verbieden wij. want dat vinden wij niet sociaal, we vinden het niet sociaal dat iemand een baan aangeboden krijgt en 20% meer inkomen krijgt. Als derde voeg ik er daaraan toe in het verlengde daarvan bijna automatisch op termijn een veel beter perspectief op wel werkgelegenheid op een betere arbeidsmarktpositie.

Ik moet u zeggen dat ik individualiseren van het wettelijk minimumloon met extra perspectief op werk en inkomen en een betere arbeidsmarktpositie een ongelofelijk sociale maatregel vindt waar de VVD absoluut het sociale gezicht mee toont naar deze samenleving.

Voorzitter, werkgelegenheidspolitiek dus ook in dit programma een centraal thema. Ik zal heel staccato de andere programma onderdelen, met name die waar wij met beleidsintensiveringen komen de revue laten passeren.

Belangrijk punt van aandacht in het programma zoals wij dat voorstellen is de gezondheidszorg.
De programmacommissie stelt voor om ook in die omstandigheden die economische tijden waarin het niet verantwoord is om de koppeling toe te passen dat ten behoeve van de AOW wel te doen om langs die lijn ouderen en gepensioneerden onder alle omstandigheden mee te laten profiteren van de welvaartsontwikkeling die onze samenleving doormaakt.

Veiligheid van de burger, ook een centraal thema, voorkomen van misdaad, meer zichtbare aanwezigheid van politie, meer toezichthouders en het verbeteren van het opsporingsbeleid en een meer centrale aansturing van de politie en natuurlijk investeren in de organisatie en de deskundigheid van zowel het Openbaar ministerie als van de rechtelijke macht.
Ook meer aandacht, de partijvoorzitter zei het al, voor het normbesef in de maatschappij en het verantwoordelijkheidsgevoel wat bij burgers aanwezig moet zijn.
Ook hier een beleidsterrein waar met 900 miljoen aan beleidsintensiveringen een belangrijk beroep wordt gedaan op de ruimte die wij economisch vrijmaken voor nieuw beleid.

Datzelfde geldt voor de infrastructuur.
Investeren in hoogwaardige infrastructuur is belangrijker dan ooit, en dan denk ik aan informatie netwerken, auto en spoorwegen maar ook de toegankelijkheid van onze lucht en zeehavens.
Die zijn en blijven voor de internationale concurrentiekracht voor onze economie essentieel, de burger moet zich dus snel en veilig kunnen verplaatsen en er zijn maatregelen nodig om met name de groei van teveel autogebruik de komende jaren wat af te remmen.

De programmacommissie is van mening dat in een evenwichtig pakket van maatregelen best iets aan te doen is, we noemen ook een aantal van die voorstellen, maar we zijn alleen van mening dat maatregelen in dit kader ook in een volgende kabinetsperiode geen verkapte lastenverzwaringen mogen zijn, overigens komen wij

als programmacommissie tot de conclusie dat als het aan ons ligt Schiphol niet op slot gaat ook hier een beleidsintensivering van structureel 1 miljard per jaar als het aan de programmacommissie ligt.

Milieubeleid, heel kort, een marktconform milieubeleid, consumenten en producenten via financiële prikkels tot een milieuvriendelijk gedrag prikkelen maar met name in de volgende kabinetsperiode aandacht voor een strikte handhaving van het milieubeleid.
Milieucriminaliteit krachtig aanpakken en ook hier extra ruimte voor milieupolitie, handhaving in de komende kabinetsperiode als centraal thema.
De overheid zelf daar kiezen we, evenals in het verleden voor noem het maar een slanke en effectieve en slagvaardige overheid onder een democratische controle en natuurlijk volgens de beginselen van onze rechtsorde, maar ook het bestuur zo dicht mogelijk bij de burgers en dat betekent dat naar ons oordeel doorgegaan moet worden op het terrein van decentralisatie, het brengen van rijkstaken naar een niveau van provincies en gemeenten.

Vreemdelingenbeleid daar volgt de programmacommissie het beleid zoals dat ook zeer onlangs door de Tweede Kamerfractie is geformuleerd, ook daar slecht een paar kernbegrippen, bevorderen van integratie, beperken van immigratie en het bestrijden van discriminatie.
De Europese Unie, ook zeker in de kabinetsperiode een belangrijk thema, opvattingen rondom Europese immigratie daar zult u geen wijzigingen in aantreffen, uitbreiding in de richting van Midden- en Oost Europa is iets waar de programmacommissie een voorstander van is maar we vinden met name dat de muntunie die tot stand gaat komen dat die een goede start moet krijgen en die goede start die is alleen maar mogelijk als strikt wordt vastgehouden aan de uitgangspunten die zijn vastgelegd in het verdrag van Maastricht en in het stobilitietspact, als dat niet gebeurt dan lopen we op dat punt grote risico’s.

Overigens kijkend naar de Europese Unie ook nog wel een opmerking over de financiering daarvan, de programmacommissie is van mening dat Nederland naar

evenredigheid bij moet dragen aan de kosten van die Europese Unie maar niet meer dan dat, ook niet minder maar zeker niet meer.

Voorzitter, ik sluit af.
Ik geloof dat het programmavoorstel, het conceptprogramma zoals dat door de programmacommissie bij u is neergelegd een sociaal programma is en een realistisch programma is, we blijven aandacht houden voor de succesformule die de afgelopen jaren tot een hele evenwichtige sociaal economische situatie heeft geleid, we blijven aandacht houden in voldoende mate voor de overheidsfinanciën, we gaan door op het punt voor de lastenverlichting en we hebben in ons programma veel miljarden vrijgemaakt voor belangrijke beleidsintensiveringen.

Ik geloof, en dat zal zometeen ook blijken als de doorrekening van het Centraal Plan Bureau vrijkomt, dat we een programma hebben wat daarnaast te maken heeft met een zeer evenwichtige en sociale inkomensverdeling.
Wij gaan ervan uit dat bij 2% economische groei ook de mensen met de laagste inkomens gewoon meeprofiteren van de welvaartsontwikkeling en dat betekent dat ook aan de onderkant van het inkomensgebouw de WD veel ruimte wordt vrijgemaakt voor inkomenspolitiek en het totale inkomenspolitieke beeld een zeer evenwichtige zal zijn.
Ik geloof dat ons programma, meer dan de andere programma's, zal bijdragen aan de groei van werkgelegenheid zodat er een belangrijke basis voor een draagvlak ook naar de toekomst wordt gelegd.

Extra geld voor nieuw beleid, extra geld voor de toekomst, voorzitter dat is investeren en dat is waar de programmacommissie voor gekozen heeft en ik hoop dat de WD in zijn totaliteit de komende maanden ook zal doen.

Drs. W.K. Hoekzema;
Dank je zeer Robin, straks gaan we over het ontwerp-programma discussiëren maar het doet mij zeer veel genoegen dat Hans Dijkstal nu ook aanwezig is want hij had bijna het programma in de war gegooid, we waren al zenuwachtig dat je er niet was maar gelukkig ben je hier nu.

Ik ben blij dat Hans Dijkstal, onze vice premier, vanavond hier spreekt.
Hij heeft in die achter ons liggende jaren altijd een grote bescheidenheid aan de dag gelegd die zijn positie ook heel sterk benadrukt als bewindsman en ook eigenlijk nooit direkt willen spreken op onze belangrijke bijeenkomsten. Hans ik ben blij dat je nu wel spreekt en ik geef je graag het woord.

Voordat Hans begint heb ik even een verontrustend bericht voor een autobezitter namelijk een Volvo RF-22-70, daar brandt het licht nu nog van.

Hans Dijkstal:
Samen aan het werk: Als de toekomst je lief is, een kansvolle toekomst, Nederland moet weer aan de slag, investeren in de toekomst, weet u het nog? Dat waren sinds 1981 opeenvolgend de titels van onze verkiezingsprogramma's, zo was het.
Alleen die titels al, daar spreekt op zijn minst uit dat de WD bij voorkeur elke dag weer opnieuw naar voren kijkt de toekomst in, en dat spreekt ook uit dat wij in die toekomst mensen willen ruimte willen geven om zich te ontwikkelen en dat we denken dat dat vaak het beste gaat door betaald werk en daarom werkt die toekomst, altijd werk en toekomst.

Ja en als je dan dat belang van het betaalde werk voor mensen zo centraal stelt dan is het ook een goed draaiende economie die daarbij hoort en waarom doen we dat allemaal, niet als een doel op zichzelf, maar omdat we denken dat je daarmee een sterk draagvlak hebt voor de samenleving.